

Badanie specyfiki bezrobocia w wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w zakresie stanu obecnego, perspektyw rozwoju sytuacji na lokalnych rynkach pracy oraz wniosków dla polityki rynku pracy.

Wyniki ankiet realizowanych metodą delficką
Prognozy ekspertów dotyczące zmian sytuacji na lokalnych rynkach pracy.
powiat szydłowiecki

ETAP II

RAPORT

Realizacja: MillwardBrown SMG/KRC
Warszawa, ul. Nowoursynowska 154A

Warszawa, październik – grudzień 2009

WSTĘP

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane na podstawie wyników badania ankietowego zrealizowanego metodą delficką.

Badanie przeprowadzone zostało na 250 respondentach w 10 wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w tym na 25 respondentach w powiecie szydłowieckim.

Ankiety wysłane zostały do ekspertów lub praktyków zorientowanych, z racji wykonywanego zawodu, w problematyce związanej z rynkiem pracy oraz bezrobociem.

Respondenci reprezentowali różne instytucje z terenu danego powiatu: Powiatowe Urzędy Pracy, Starostwa Powiatowe, lokalne kluby pracy, lokalne organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, lokalne prywatne agencje zatrudnienia oraz lokalne firmy doradztwa personalnego.

Zadaniem respondentów było ustosunkowanie się do szeregu kwestii dotyczących lokalnego rynku pracy oraz przewidywanego rozwoju, w nawiązaniu do sytuacji aktualnej.

Wyniki zaprezentowane zostały osobno dla każdego powiatu.

Definicja pojęć:

Poniżej zdefiniowane zostały - występujące w raporcie - najważniejsze pojęcia związane z rynkiem pracy.

- **Stopa bezrobocia:** Procentowy udział liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo, tzn. pracującej i bezrobotnej, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).
- **Wskaźnik zatrudnienia:** Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).

ANALIZA WYNIKÓW DLA POWIATU SZYDŁOWIECKIEGO

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperci uznali, że stopa bezrobocia będzie wzrastać. W porównaniu z 31,2% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 33,1%, i pozostać na tym poziomie (33,2%) na koniec 2010 roku. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia o prawie 2 punkty procentowe, w stosunku do końca roku 2008, i oczekuje się, że po niewielkiej korekcie osiągnie on poziom 28,6% na koniec roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperci przewidują wzrost o 2,6 punktu procentowego zatrudnienia w sektorze usług, kosztem rolnictwa.

Respondenci prognozują, że sytuację na rynku pracy będą pogarszać ogólna kondycja gospodarcza w kraju oraz nieudolna działalność rządu i organizacji powołanych do walki z bezrobociem. Ocenia się, że pozytywniejszy skutek przyniosą wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy. Największej poprawy oczekuje się w wyniku pomocy napływającej z Unii Europejskiej, a także rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych zwiększy się i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach odchyliły się dalej od równowagi. Przewiduje się spadek udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o 2,2 punktu procentowego. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 43,2%. Ciekawych zmian oczekuje się w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Spadnie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz zasadniczym lub średnim zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę na wzrost o ponad 3 punkty procentowe udziału osób powyżej 45 roku życia w ogóle

zarejestrowanych. Oznacza to, że osobom dojrzałym ciężiej będzie dorównać młodszym na rynku pracy.

Za dominujący problem sztydlowieckiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców. Poza tym, 76% badanych do najważniejszych problemów zaliczyło duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”, a kolejne 40% - niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. Około połowa badanych przewidziała likwidacje miejsc pracy w tych sektorach. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w sektorze usług, gdzie powstawania nowych miejsc pracy oczekuje ponad 70% respondentów. Tendencję wzrostową ma przejawiać również branża budowlana oraz handel, choć tam część miejsc pracy ma zostać również zlikwidowana.

Ponad 70% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 44% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów kontynuuje działalność po wymaganym upływie jednego roku. Jednak w powiecie sierpeckim dużo niższa niż w innych jest różnica między tymi szacunkami, co sugeruje trudniejsze warunki utrzymania się na rynku. Respondenci nie mają nadziei na powstanie nowych, dużych przedsiębiorstw i raczej sugerują, że istniejące będą likwidowane.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Oczekują większej liczby otwieranych niż likwidowanych zakładów pracy, przy czym większej aktywności w tej kwestii spodziewają się poza granicami powiatu.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać, ale są bardziej wstrzeźliwi w swoich prognozach niż respondenci z innych powiatów. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez ponad 75% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko 40%, a za 10 lat – 24% badanych. Poprawy realiów za rok spodziewa się 12% respondentów, ale po upływie 10 lat, dość dobrej sytuacji oczekuje już ponad 44% badanych.

WYNIKI ANKIET DLA POWIATU SZYDŁOWIECKIEGO

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 1 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	31,2%	29,8%
pod koniec roku 2009	33,1%	28,1%
pod koniec roku 2010	33,2%	28,6%

Tabela 2 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	48,2%	45,5%
Sektor przemysłowy	17,4%	17,6%
Sektor usługowy	34,4%	37,0%

Tabela 3 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	0,0%	16,0%	48,0%	24,0%	12,0%	3,3
Sytuacja gospodarcza w kraju	12,0%	12,0%	28,0%	28,0%	20,0%	3,3
Pomoc Unii Europejskiej	20,0%	40,0%	28,0%	8,0%	4,0%	2,4
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	0,0%	40,0%	32,0%	20,0%	8,0%	3,0
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	8,0%	16,0%	32,0%	28,0%	16,0%	3,3
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	24,0%	32,0%	20,0%	8,0%	16,0%	2,6
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	28,0%	24,0%	24,0%	16,0%	8,0%	2,5

Tabela 4 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	54,6%	56,8%
Mężczyźni	45,4%	43,2%

Tabela 5 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	24,8%	24,4%
Zasadnicze zawodowe	39,8%	38,8%
Średnie ogólnokształcące	8,9%	10,1%
Średnie zawodowe	21,9%	20,4%
Wyższe	4,6%	6,5%

Tabela 6 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	17,3%	16,2%
25 – 44 lata	52,0%	50,1%
45 lat i powyżej	30,7%	33,8%

Tabela 7 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	80,0%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	32,0%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	28,0%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	40,0%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	76,0%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	20,0%
Inne czynniki	12,0%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 8 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	8,0%	56,0%
Handel	44,0%	28,0%
Usługi	72,0%	4,0%
Budownictwo	48,0%	8,0%
Rolnictwo	4,0%	44,0%

Tabela 9 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	72,0%	44,0%
Średnie	36,0%	28,0%
Duże	0,0%	8,0%

Tabela 10 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	44,0%	36,0%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	72,0%	56,0%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 11 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	8,0%	12,0%	24,0%	40,0%	16,0%	3,4
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	12,0%	4,0%	44,0%	20,0%	20,0%	3,3

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 12 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 13 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	52,0%	24,0%	20,0%	0,0%	4,0%	1,8
Sytuacja na rynku pracy za rok	40,0%	32,0%	16,0%	8,0%	4,0%	2,0
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	0,0%	40,0%	40,0%	16,0%	4,0%	2,8
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	24,0%	32,0%	32,0%	12,0%	3,3